

Datum: 29. dubna 2014, 14:30 - 17:00
Organizátor: EUROCHAMBRES
Zapsala: Lucie Svitáková, CEBRE
Kontakt: brussels@cebre.cz

Pozadí a širší souvislosti tématu

Cílem konference bylo diskutovat problematiku zapojení malých a středních podniků (MSP) do systémů odborného vzdělávání a přípravy (VET). Konference se zúčastnili zástupci Evropské komise, Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV), Asociace evropských obchodních a průmyslových komor EUROCHAMBRES, mezinárodních institucí a fór, a v neposlední řadě široká veřejnost. Téma zapojení MSP do systémů VET je vyzdvihováno především proto, že MSP jsou motorem ekonomického růstu a zaměstnanosti v Evropě, přičemž dostupnost kvalifikované pracovní síly je důležitým předpokladem pro jejich prosperitu.

Program konference

Konferenci zahájil generální tajemník EUROCHAMBRES a moderátor celého odpoledne Arnaldo Abruzzini, který zdůraznil, že cílem konference je diskutovat o tom, jak se MSP mohou více a viditelněji zapojit do oblasti VET a o prospěchu, který toto zapojení přináší nejen mladým lidem, ale také MSP. Samotná konference byla rozdělena na 4 celky – úvodní slovo, panelová diskuze, příspěvek eurokomisařky Vassiliou a závěrečné poznámky. Úvodního slova se chopil prezident EUROCHAMBRES Richard Weber a členka skupiny I EHSV Christa Schweng. Panelová diskuze se soustředila na důvody, výzvy, incentivy a podpůrné struktury zaměřené na malé podniky a poskytla pohled na současnou situaci z různých úhlů díky různorodému spektru panelistů. Na závěr promluvila k tématu také komisařka pro vzdělávání, kulturu, mnohojazyčnost a mládež Androulla Vassiliou a viceprezidentka EUROCHAMBRES Martha Schultz.

Úvodní slovo

- Úvodního slova se ujal prezident EUROCHAMBRES **Richard Weber**, který zdůraznil, že v oblasti zajištění systémů VET podniky nesmí pouze spoléhat na vládu, ale musí vyvinout vlastní iniciativu.
  - Nezaměstnanost mladých je problém, a proto je zapojení MSP do systémů vzdělávání velmi důležité. Souvislost lze pozorovat na případu Německa, kde je zapojení MSP velké a nezaměstnanost je ve srovnání s ostatními zeměmi nízká.
  - Učňovství jakožto důležitá součást systémů VET musí být win-win situací, tzn. pro MSP je to způsob ke zvýšení konkurenceschopnosti a ušetření nákladů na přijímání nových pracovníků, pro mladé je to příležitost pro získání nových a potřebných zkušeností.
  - Jako problematickou vidí otázku toho, že podniky v řadě zemí (Řecko, Itálie, atd.) vidí odpovědnost za vzdělávání v rukou vlády a na vzdělávání se tak finančně nepodílí, naopak v jiných zemích jako Německo podnikatelé odborné vzdělávání financují, jelikož to vidí jako svoji povinnost a zajišťují si tak dostatek kvalifikované pracovní síly.
  - Důležité nyní je převést konverzaci od toho PROČ MSP zapojit do systémů VET k tomu JAK.
- Jako další promluvila **Christa Schweng**, členka skupiny zaměstnavatelů EHSV (z rakouské komory WKO) a prezidentka Observatoře trhu práce, která představila základní zjištění dopadové studie o nezaměstnanosti. Studie se zaměřuje na názory a doporučení

organizované občanské společnosti ve vybraných 6 zemích (Rakousko, Chorvatsko, Finsko, Řecko, Itálie a Slovensko) na současné politiky s cílem pomoci mladým lidem najít práci.

- V zemích kde je zaveden duální systém VET, je nezaměstnanost nižší.
- Ze studie vyplývá, že vzdělávací systém hraje klíčovou roli v boji proti nezaměstnanosti mladých, odbornost je především důležitá v rané fázi vzdělávání.
- Duální učňovské systémy dodávají mladým lidem kvality, které jsou potřebné na trhu. Ne všechny učňovské systémy jsou však duální, lišit se mohou často i v rámci jedné země.
- Důraz je kladen na přechod ze škol do práce.
- Podniky potřebují jak finanční tak právní rámec podporující učňovské programy.

Panelová diskuze

Moderátor konference **Abruzzini** připomněl, že pouze 20 % MSP dnes poskytuje VET, a uvedl, že přítomní panelisté budou informovat o svých zkušenostech v této oblasti. Slovo předal zástupci maďarské obchodní komory.

Jako první panelista se představil **Csaba Ferencz**, poradce pro VET Maďarské obchodní a průmyslové komory.

- 99 % všech podnikatelů v Maďarsku jsou MSP, pro úspěch je tedy nutné MSP podporovat a zavádět prakticky zaměřené vzdělávání. V letech 2011 – 2013 proběhla v Maďarsku reforma VET. S cílem zjistit, na kterých oblastech je potřeba pracovat, organizovalo Maďarsko několik průzkumů. Důsledkem byl největší úspěch maďarské komory – zapojení více než 600 odborníků a 200 MSP.
- V ideálním případě by student měl nejprve jít za zaměstnavatelem, získat práci a teprve poté se zapsat do příslušné odborné školy.
- Nová pravidla přinesla transparentnější a na použití jednodušší systém kvalifikací, 50% navýšení praktických hodin, které studenti mohou namísto školních lavic strávit ve firmách, které je tak zároveň mohou připravit podle svých představ, a aktualizaci obsahu přípravy pro lepší sjednocení schopností studentů s požadavky zaměstnavatelů.
- Od roku 2014 došlo k rozšíření odpovědnosti poradců pro VET, kteří nyní musí vyhledávat potenciální hostující společnosti a přesvědčovat je k zapojení se do učňovských systémů.
- Dále komora vytváří síť kariérních poradců, kteří s cílem zvýšit atraktivitu VET organizují mj. návštěvy v MSP či dovednostní soutěže. Na základních školách probíhá propagace např. prostřednictvím festivalů, jen v roce 2014 se jich zúčastnilo pře 14 000 žáků.
- Podotkl, že je nutné zvýšit motivaci podniků, včetně té finanční, pro zapojení se do VET.

Jako další vystoupila **Dana Bachmann** z GŘ pro vzdělávání a kulturu, která se především věnovala Evropské alianci pro učňovskou přípravu (dále Aliance).

- Aliance se snaží propojit klíčové subjekty v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání, tj. členské státy, podniky, komory, mladé lidi, žáky a jejich rodiče, atd. Při vzniku Aliance byla vyvinuta snaha ukázat všem zúčastněným subjektům, že mají svoji úlohu. Velké mezinárodní společnosti jako např. Nestlé mají prostředky na to poskytovat učňovskou přípravu, proto bylo důležité zdůraznit význam MSP a jejich možné spolupráce s komorami
- Pod záštitou Aliance byla zahájena řada aktivit na podporu zaměstnanosti mladých a systémů VET a prokázalo se, že VET systémy snižují nezaměstnanost a podporují trh práce.
- Zdůraznila úspěchy jako zapracování učňovské přípravy do VET systémů či zapojení vlády do celého procesu
- Co se finanční podpory týče, upozornila na program Erasmus+, který usiluje jak o zvýšení mobility mladých lidí, tak zvýšení počtu učňovských pozic.

- Uvedla, že v rámci boje s nezaměstnaností mladých se příští týden koná fórum pro diskuzi se zúčastněnými stranami o nezaměstnanosti a učňovské přípravě.
- O změnách provedených ve Španělsku promluvila **Leonor Moral Soriano**, poradkyně pro vzdělávání na Stálém zastoupení Španělska.
  - Na konci roku 2012 proběhla ve Španělsku reforma VET. V roce 2013 následoval průzkum toho, co funguje, a vzniklo 5 modelů jak zavést a praktikovat VET. První z modelů zastává výcvik pouze ve VET centru, druhý výhradně na pracovišti, a zbylé tři jsou jejich kombinací. Letos se Španělsko věnuje vytvoření internetové platformy, prostřednictvím které by regiony mohly sdílet nejlépe fungující praktiky.
  - Porovnání dat z let 2013 a 2014 ukazuje, že 80 % duálních systémů VET jsou modely VET s účastí podniku a modely s výcvikem ve VET centru ve spolupráci s podnikem, přičemž zapojení v terciárním sektoru je větší než v průmyslovém sektoru.
  - Mezi léty 2013 a 2014 se počet VET center zvýšil ze 172 na 275, počet podniků zapojených do systémů VET se přibližně ztrojnásobil a výrazný nárůst zaznamenal i počet zapojených studentů.
  - Klíč k úspěchu vidí ve spolupráci s obchodními komorami, zkušenostech získaných z této spolupráce, výcviku pracovníků uvnitř společnosti, kteří posléze vystupují v roli mentora v rámci učňovské přípravy.
  - Ve Španělsku bylo zavedeno nové právo, dle kterého komory mj. odpovídají za výběr VET center či hodnocení a schvalování tréninkového programu.
- Dále se slova ujala **Rasa Zygmantaite**, výkonná tajemnice Evropského fóra odborného vzdělávání a přípravy EfVET.
  - Nejprve představila panevropskou neziskovou organizaci EfVET, která sdružuje poskytovatele VET, působí v zemích EU i mimo ni a skládá se z více než 200 členů.
  - Přiblížila priority EfVET, mezi které patří např. podpora mobility, vytváření partnerství s podniky, boj se sociálním vyloučením či transparentnost.
  - Uvedla, že je zapotřebí zajištění užší spolupráce s malými a středními podniky a rozvoje tzv. soft skills.
- Další panelistkou byla **Iris Hoffelt** z lucemburské obchodní komory, která přiblížila VET systém v Lucembursku
  - Lucembursko má podobně jako Maďarsko vysoký podíl MSP.
  - Finanční iniciativa je zakotvená v právním rámci – kapesné, na které má každý učeň nárok, vyplácí firma poskytující učňovskou přípravu. Ovšem s cílem motivovat podniky k zapojení se do systémů učňovské přípravy poskytuje vláda podnikům finanční náhradu. Její výše závisí na úrovni učňovské přípravy a dosahuje až 40 % hodnoty kapesného.
  - Pro zajištění kvality iniciovala komora povinný program určený pro lektory nazvaný Train the tutors, který umožňuje lektorům odpovídající úroveň dohledu nad uční.
- Moderátor konference následně vybídl odborníky z praxe ke vznesení dotazů a připomínek. **Christian Lettmayr**, zástupce ředitele CEDEFOP, zdůraznil, že je spíše zapotřebí zaměřit se více nad budoucností učňovské přípravy než oživovat řešení z minulosti.
  - Poznamenal, že ačkoli podnikatelé sami mohou navrhnout a vytvářet možná řešení, nakonec je to vždy vláda, která rozhoduje o jejich realizaci. Souhlasil s nutností odbourat byrokracii v poskytování VET, ovšem vyjádřil svůj nesouhlas s názorem Richarda Webera o finanční iniciativě. Stát je zodpovědný za financování vzdělávání, u systémů učňovské přípravy je otázkou, co vše by měl stát financovat a v jaké míře by měl intervenovat.
  - Poukázal na fakt, že v Německu je průměrný věk učňů přes 20 let a je možné pozorovat vzestupnou tendenci.

- K projevům panelistů se dále vyjádřil **Giorgio Zecca**, koordinátor Evropského fóra mládeže.
  - Nejdříve ve stručnosti představil činnost Fóra.
  - Zdůraznil, že vysoké vzdělání dnes již není takovou konkurenční výhodou jako kdysi a že v roce 2020 se předpokládá, že 50 % poptávky na trhu práce bude naopak vyžadovat pracovní sílu se střední úrovní vzdělání. Také z tohoto důvodu je tedy nutné podporovat systémy učňovské přípravy.
  - Dále vyjádřil svůj souhlas s Iris Hoffelt týkající se role lektorů v celém procesu.

- **Hlavní projev**

- Hlavní projev konference přednesla **Androulla Vassiliou**, komisařka pro vzdělávání, kulturu, mnohojazyčnost a mládež
  - Ačkoli je možné pozorovat zlepšení od dob krize, díky které došlo k přehodnocení systémů VET, situace v Evropě stále není uspokojivá.
  - Je nezbytné zajištění úzké spolupráce, na úrovni EU se tato snaha odráží např. ve vzniku Evropské aliance pro učňovskou přípravu, či programu Erasmus +. Rozpočet programu Erasmus+ se zvýšil o 40 %, také pravděpodobně s ohledem na pozorovaný nárůst nezaměstnanosti, především pak mladých lidí, v Evropě za posledních několik let.
  - V Evropě je bez práce stále kolem 5 mil. lidí, a ačkoli volných pracovních míst je relativní dostatek, schopnosti žadatelů o práci nevyhovují požadavkům zaměstnavatelů.
  - Zdůraznila, že v roce 2020 se odhaduje, že 36 % pracovních pozic bude vyžadovat schopnosti vysokého vzdělání a více jak 50 % schopnosti VET, a proto je teď důležité zaměřit se na VET.
  - Komise urguje členské státy, aby upravily vzdělávací systémy tak, aby studenti měli schopnosti, které jsou na trhu potřeba.
  - Zapotřebí je také lepší a cílenější vzdělávání učitelů a lektorů, investování do moderních učebních osnov, větší mobilita či zlepšení podnikatelských schopností. Ačkoli samotné školy považují přípravu mladých lidí za dostatečnou, jejich názor sdílí pouze třetina zaměstnavatelů.
  - Systémy učňovské přípravy by měly studentům zjednodušit vstup na trh a podpořit konkurenceschopnost a růst.
  - Připomněla, že program Erasmus+ cílí nejen na mobilitu mladých lidí, ale také na mobilitu učitelů.
  - Evropský pracovní trh potřebuje nástroje pro uznávání kvalifikací, schopností a kompetencí.
  - Jelikož téměř 20 mil. MSP představuje 99 % podniků v EU a na tvorbě nových pracovních míst se podílí z 85 %, je nutné jim poskytnout studenty s odpovídajícími znalostmi.